

KESAHAN KANDUNGAN BAGI SOAL SELIDIK REKA BENTUK MODUL PEMBELAJARAN KOPERATIF JENIS PADANAN UNTUK KEMAHIRAN PERBENDAHARAAN KATA BAHASA INDONESIA KANAK-KANAK

The Content Validity of Questionnaire of Design of Cooperative Learning Module Type Matching for Indonesian Vocabulary Skills of Children

Ratin Wahyu Juni Atma^{1*}, Juppri Bacotang²

¹Penerima Basiswa Lembaga Pengembang Pendidikan Nusa Tenggara Barat (LPP NTB),
Mataram, Nusa Tenggara Barat, Indonesia

^{1,2}Fakulti Pembangunan Manusia, Universiti Pendidikan Sultan Idris, Tanjung Malim, Perak,
Malaysia

²*National Child Development Research Centre*, Universiti Pendidikan Sultan Idris, Tanjung
Malim, Perak, Malaysia

ratinwahyuj@yahoo.com¹, juppri@fpm.upsi.edu.my²

*Corresponding Author

Received: 13 Januari 2021; **Accepted:** 03 March 2021; **Published:** 11 March 2021

To cite this article (APA): Juni Atma, R. W., & Bacotang, J. (2021). The content validity of questionnaire of design of cooperative learning module type matching for Indonesian vocabulary skills of children. *Jurnal Pendidikan Awal Kanak-Kanak Kebangsaan*, 10(1), 77-87. <https://doi.org/10.37134/jpak.vol10.1.7.2021>

To link to this article: <https://doi.org/10.37134/jpak.vol10.1.7.2021>

ABSTRAK

Modul pembelajaran yang spesifik berkaitan kemahiran perbendaharaan kata Bahasa Indonesia yang sistematik adalah terhad. Kajian ini bertujuan mendapatkan kesahan kandungan bagi soal selidik reka bentuk modul pembelajaran koperatif jenis padanan untuk kemahiran perbendaharaan kata Bahasa Indonesia kanak-kanak. Kajian ini berbentuk kuantitatif dengan menggunakan kaedah tinjauan untuk mendapatkan pandangan pakar berkaitan kandungan reka bentuk modul pembelajaran tersebut, iaitu (i) komponen utama; dan (ii) elemen dalam komponen utama yang terdiri daripada objektif pembelajaran, standard pembelajaran, tema-tema pembelajaran, langkah-langkah pembelajaran, aktiviti pembelajaran dan penilaian pembelajaran. Sampel kajian terdiri daripada tiga orang pakar dalam bidang pendidikan awal kanak-kanak. Analisis data menggunakan *Content Validity Index* (CVI), iaitu persetujuan pakar sebanyak 70% ke atas menunjukkan item-item mempunyai kesahan kandungan yang tinggi. Dapatan kajian menunjukkan reka bentuk modul pembelajaran koperatif jenis padanan untuk kemahiran perbendaharaan kata Bahasa Indonesia kanak-kanak mempunyai kesahan kandungan yang tinggi, iaitu komponen utama (98.8%), elemen objektif pembelajaran (100.0%), elemen standard pembelajaran (98.6%), elemen tema-tema pembelajaran (100.0%), elemen langkah-langkah pembelajaran (100.0%), elemen aktiviti pembelajaran (96.4%), dan elemen penilaian pembelajaran (97.3%). Justeru, kandungan soal selidik reka bentuk modul pembelajaran tersebut adalah sah, iaitu dapat mengukur perkara yang sepatutnya diukur. Implikasinya, soal selidik ini dapat dijadikan rujukan untuk membina reka bentuk modul pembelajaran koperatif jenis padanan untuk kemahiran perbendaharaan kata kanak-kanak.

Kata Kunci: kesahan kandungan, modul pembelajaran, pembelajaran koperatif jenis padanan, perbendaharaan kata

ABSTRACT

Specific learning modules related to systematic Indonesian vocabulary skills are limited. This study aims to obtain the content validity of questionnaire of design of cooperative learning module type matching for Indonesian vocabulary skills of children. This study is quantitative with survey method to obtain expert views to the content of learning module design that is; (i) the main components; and (ii) elements in the main components consisting of learning objectives, learning standards, learning themes, learning steps, learning activities and learning assessment. The study sample consisted of three experts in the field of early childhood education. Data analysis using Content Validity Index (CVI) that is if the expert percentage total score of 70% and above indicates that the items on the instrument have high content validity. Findings of the study showed that the design of matching type cooperative learning module for children's Indonesian vocabulary skills has high content validity which is the main component (98.8%), learning objective element (100.0%), learning standard element (98.6%), learning themes element (100.0%), elements of learning measures (100.0%), elements of learning activities (96.4%), and elements of learning assessment (97.3%). Thus, the content of the learning module design questionnaire is valid, that is, it can measure what should be measured. The implication is that this questionnaire can be used as a reference to develop a match-type cooperative learning module design for children's vocabulary skills.

Keywords: content validity, learning modules, cooperative learning of match type, vocabulary

PENGENALAN

Kurikulum Pendidikan Awal Kanak-Kanak (PAKK) 2013 di Indonesia menjelaskan kemahiran bahasa menjadi salah satu aspek yang perlu dikembangkan dan perlu dipelajari oleh kanak-kanak (Nurhaini, 2020). Langkah ini diambil agar kanak-kanak lebih bersedia dan memahami bahasa penyatuan atau Bahasa Indonesia dengan betul. Ini kerana masyarakat atau ibu bapa di Indonesia menggunakan dua bahasa ketika berkomunikasi, iaitu bahasa daerah dan Bahasa Indonesia; atau mungkin dengan bahasa daerah sahaja (Siti Hadrawati, 2020). Perkara ini menjadikan Bahasa Indonesia sebagai bahasa kedua bagi kanak-kanak, dan perlu dipelajari dan difahami (Dyah *et al.*, 2012). Ibu bapa perlu memainkan peranan penting dalam mengembangkan bahasa kanak-kanak dengan mendedahkan pelbagai jenis perbendaharaan kata sejak awal usia kanak-kanak supaya kanak-kanak dapat berinteraksi dengan baik (Rizki *et al.*, 2020).

Penguasaan perbendaharaan kata yang banyak sangat penting terhadap perkembangan kanak-kanak kerana mereka cenderung mempunyai keyakinan diri yang tinggi, dan dapat mempengaruhi rakan sebaya yang lain (Nur & Ahmad, 2020). Namun begitu, kanak-kanak mengalami kesukaran dalam menggunakan Bahasa Indonesia. Ini selari dengan kajian yang dijalankan oleh Yulian *et al.*, (2020) dan Zainiah *et al.* (2018) yang menjelaskan pada usia awal kanak-kanak, mereka sering salah menyebut perbendaharaan kata. Selain itu, kanak-kanak sukar memilih perbendaharaan kata untuk menyatakan sesuatu. Masalah ini terjadi kerana faktor persekitaran kanak-kanak yang tidak menyokong kanak-kanak untuk bertutur dalam Bahasa Indonesia dengan betul.

Oleh itu, penggunaan teknik pembelajaran yang sesuai dengan perkembangan dan kebolehan kanak-kanak dipertimbangkan dan diterapkan oleh guru terhadap kanak-kanak. Salah satu pembelajaran yang menekankan aktiviti permainan, persekitaran, interaktif dan keseronokan kepada kanak-kanak ialah pembelajaran koperatif (Dian & Herdina, 2017). Pembelajaran koperatif didefinisikan sebagai satu proses yang membantu pelajar berinteraksi antara satu sama lain untuk mencapai satu maklumat khusus atau mendapatkan hasil akhir (*end-product*) yang ada kaitan dengan isi kandungan mata pelajaran (Siti Rahaimah Ali,

2019). Pembelajaran koperatif dapat digunakan dalam PAKK dan merupakan teknik belajar yang memerlukan kanak-kanak bekerjasama dalam menyelesaikan sesuatu tugas (Dian & Herdina, 2017). Pembelajaran koperatif mengutamakan kerjasama dalam kumpulan untuk menyelesaikan tugas atau soalan, dan mendapatkan interaksi daripada kanak-kanak.

Dalam proses pembelajaran, teknik koperatif digunakan untuk meningkatkan kemahiran sosial kanak-kanak (Dian & Herdina, 2017; Riza, 2018; Siti Nurlaeli, 2019; Mhd. Habibu & Rita, 2020). Dalam kajian ini, pembelajaran koperatif digunakan untuk membantu perkembangan perbendaharaan kata kanak-kanak melalui aktiviti jenis padanan. Menurut Rusman (2011), jenis padanan merupakan salah satu kategori dalam pembelajaran koperatif yang dikembangkan oleh Lorna Curran pada tahun 1994. Anita Lie (2008) menyatakan pembelajaran koperatif jenis padanan merupakan teknik belajar yang memberi peluang kepada kanak-kanak untuk bekerjasama dengan orang lain.

Reka bentuk modul pembelajaran koperatif jenis padanan ini mempunyai dua bahagian iaitu; (i) komponen utama yang terdiri dari objektif pembelajaran, standard pembelajaran, tema-tema pembelajaran, langkah-langkah pembelajaran, aktiviti pembelajaran dan penilaian pembelajaran; dan (ii) elemen-elemen dalam komponen utama tersebut. Oleh itu, objektif kajian ini adalah untuk mengenal pasti kesahan kandungan soal selidik bagi reka bentuk modul pembelajaran koperatif jenis padanan untuk kemahiran perbendaharaan kata Bahasa Indonesia kanak-kanak yang merangkumi komponen utama dan elemen dalam komponen utama tersebut.

METODOLOGI

Kajian ini berbentuk kuantitatif dengan menggunakan kaedah tinjauan untuk mengenal pasti kesahan kandungan daripada pakar. Chua (2014) menjelaskan kesahan kandungan adalah sejauh mana pengukuran dibuat untuk mewakili isi yang diukur. Sekiranya instrumen yang digunakan mengandungi setiap aspek atau sepenuhnya berkaitan dengan aspek tersebut, maka ini menunjukkan kesahan kandungan yang baik (Azizi *et al.*, 2018; Juppri *et al.*, 2020a; Juppri *et al.*, 2020b). Bilangan pakar untuk kesahan kandungan dalam kajian ini ialah tiga orang yang pakar dalam bidang PAKK dan pembangunan modul sepertimana dalam kajian yang dijalankan oleh Wan Emril (2020), Zainiah *et al.* (2016) dan Zainiah *et al.* (2017).

Pengkaji memberikan instrumen soal selidik kepada pakar untuk membuat penilaian. Instrumen soal selidik terdiri daripada komponen utama, dan elemen dalam komponen utama tersebut iaitu elemen objektif pembelajaran, elemen standard pembelajaran, elemen tema-tema pembelajaran, elemen langkah-langkah pembelajaran, elemen aktiviti pembelajaran dan elemen penilaian pembelajaran. Jadual 1 menerangkan komponen dan bilangan item soal selidik;

Jadual 1
Kandungan Soal Selidik dan Bilangan Item

Kandungan	Bilangan Item
Komponen Utama	6
Objektif Pembelajaran	4
Standard Pembelajaran	5

Tema-tema Pembelajaran	11
Langkah-langkah Pembelajaran	10
Aktiviti Pembelajaran	13
Penilaian Pembelajaran	10

Jadual 2 pula merupakan profil pakar yang dilantik oleh pengkaji untuk menilai kesahan kandungan bagi soal selidik tersebut;

Jadual 2
Profil Pakar

Maklumat	Pakar A	Pakar B	Pakar C
Pendidikan	Doktor Falsafah Universiti Malaya, Kuala Lumpur, 2016	Doktor Falsafah (Pendidikan Khas) – Universiti Kebangsaan Malaysia, 2017	Ijazah Sarjana Pendidikan Awal Kanak-kanak, Universiti Negeri Yogyakarta (UNY), 2017
Jawatan	Ketua Pusat Penyelidikan dan Inovasi, Politeknik Nilai	Pensyarah Kanan	Pensyarah
Institusi	Politeknik Nilai, Bandar Enstek, Negeri Sembilan	Universiti Pendidikan Sultan Idris, Malaysia	STKIP Hamzar, Indonesia
Kepakaran	Pembangunan Model, Modul & Kurikulum	PAKK, FDM	PAKK

Skala penilaian bagi kesahan kandungan ini ialah lima skala dari skala 1 (sangat tidak setuju) hingga skala 5 (sangat Setuju). Bagi menentukan kesahan kandungan, jumlah skor pakar (x) akan dibahagi dengan jumlah skor maksimum (y) dan didarabkan dengan seratus. Menurut Sidek dan Jamaludin (2019), sekiranya jumlah skor 70% ke atas, ini menunjukkan bahawa item pada instrumen mempunyai kesahan kandungan yang tinggi dan dianggap telah mencapai tahap pencapaian yang tinggi. Formula pengiraan jumlah skor item adalah seperti berikut;

$$\frac{\text{Bilangan Skor Pakar (x)}}{\text{Skor Maksimum Rumusan (y)}} \times 100 = \text{Pencapaian Kesahan kandungan}$$

DAPATAN KAJIAN

Dapatan kajian terdiri daripada kesahan kandungan bagi komponen utama, dan elemen dalam komponen utama bagi reka bentuk modul pembelajaran koperatif jenis padanan untuk kemahiran perbendaharaan kata Bahasa Indonesia kanak-kanak. Pengkaji juga telah mengumpulkan cadangan penambahbaikan daripada ahli pakar.

Kesahan Kandungan bagi Komponen Utama

Berdasarkan Jadual 3, kesahan kandungan secara keseluruhan bagi komponen utama dalam reka bentuk modul pembelajaran koperatif jenis padanan untuk kemahiran perbendaharaan

kata Bahasa Indonesia kanak-kanak adalah tinggi iaitu 98.8%. Pengkaji mendapati peratus kesahan kandungan yang paling tinggi ialah 100.0% bagi komponen utama “Objektif Pembelajaran, Standard Pembelajaran, Tema-tema Pembelajaran, Aktiviti Pembelajaran, dan Penilaian Pembelajaran”, manakala peratus kesahan kandungan yang paling rendah ialah 93.3% bagi komponen utama “Langkah-langkah Pembelajaran”.

Jadual 3

Kesahan Kandungan bagi Komponen Utama Reka Bentuk Modul Pembelajaran Koperatif Jenis Padanan untuk Kemahiran Perbendaharaan Kata Bahasa Indonesia Kanak-kanak

Komponen Utama	%	Pandangan Pakar
Objektif Pembelajaran	100.0	Diterima
Standard Pembelajaran	100.0	Diterima
Tema-tema Pembelajaran	100.0	Diterima
Langkah-langkah Pembelajaran	93.3	Diterima
Aktiviti Pembelajaran	100.0	Diterima
Penilaian Pembelajaran	100.0	Diterima
Keseluruhan	98.8	

Kesahan Kandungan bagi Elemen dalam Komponen Utama

Kesahan kandungan bagi elemen dalam komponen utama reka bentuk modul pembelajaran koperatif jenis padanan untuk kemahiran perbendaharaan kata Bahasa Indonesia kanak-kanak ini terdiri daripada elemen yang terdapat pada objektif pembelajaran, standard pembelajaran, tema-tema pembelajaran, langkah-langkah pembelajaran, aktiviti pembelajaran, dan penilaian pembelajaran. Setiap elemen dalam komponen utama tersebut telah mendapatkan kesahan kandungan daripada tiga pakar untuk memastikan semua elemen tersebut bersesuaian.

Berdasarkan Jadual 4, kesahan kandungan secara keseluruhan bagi elemen objektif pembelajaran dalam reka bentuk modul pembelajaran koperatif jenis padanan untuk kemahiran perbendaharaan kata Bahasa Indonesia kanak-kanak adalah tinggi iaitu 100.0%.

Jadual 4

Kesahan Kandungan bagi Elemen Objektif Pembelajaran

Objektif Pembelajaran	%	Pandangan Pakar
Mengenal perbendaharaan kata berdasarkan kata nama melalui pembelajaran koperatif jenis padanan	100.0	Diterima
Mengenal perbendaharaan kata berdasarkan kata kerja melalui pembelajaran koperatif jenis padanan	100.0	Diterima
Mengenal perbendaharaan kata berdasarkan kata sifat melalui pembelajaran koperatif jenis padanan	100.0	Diterima
Mengenal perbendaharaan kata berdasarkan kata keterangan (tempat dan waktu) melalui pembelajaran koperatif jenis padanan	100.0	Diterima

Keseluruhan	100.0
-------------	-------

Berdasarkan Jadual 5, kesahan kandungan secara keseluruhan bagi elemen standard pembelajaran dalam reka bentuk modul pembelajaran koperatif jenis padanan untuk kemahiran perbendaharaan kata Bahasa Indonesia kanak-kanak adalah tinggi iaitu 98.6%. Pengkaji mendapati peratus kesahan kandungan yang paling tinggi ialah 100.0% bagi standard pembelajaran, manakala peratus kesahan kandungan yang paling rendah ialah 93.3% bagi elemen standard pembelajaran iaitu mengenal anggota tubuh badan dan fungsinya.

Jadual 5

Kesahan Kandungan bagi Elemen Standard Pembelajaran

Standard Pembelajaran	%	Pandangan Pakar
Mengenal lingkungan alam (haiwan, tanaman, cuaca)	100.0	Diterima
Mengenal objek di persekitaran (nama, warna, bentuk, ukuran, pola, sifat, suara, tekstur, fungsi, dan ciri-ciri lainnya)	100.0	Diterima
Mengenal lingkungan sosial (keluarga, rakan, tempat tinggal, tempat ibadah, budaya, pengangkutan)	100.0	Diterima
Mengenal anggota tubuh badan dan fungsinya	93.3	Diterima
Mengenal emosi diri sendiri dan emosi orang lain	100.0	Diterima
Keseluruhan	98.6	

Berdasarkan Jadual 6, kesahan kandungan secara keseluruhan bagi elemen tema-tema pembelajaran dalam reka bentuk modul pembelajaran koperatif jenis padanan untuk kemahiran perbendaharaan kata Bahasa Indonesia kanak-kanak adalah tinggi iaitu 98.1%. Pengkaji mendapati peratus kesahan kandungan yang paling tinggi ialah 100.0% bagi tema-tema pembelajaran, manakala peratus kesahan kandungan yang paling rendah ialah 86.6% bagi elemen tema-tema pembelajaran iaitu tema Diriku dengan subtema Rutin Harian.

Jadual 6

Kesahan Kandungan bagi Elemen Tema-tema Pembelajaran

Tema	Tema-tema Pembelajaran Subtema	%	Pandangan Pakar
Tanaman	Buah-buahan dan Sayur-sayuran	100.0	Diterima
	Tanaman Hiasan	100.0	Diterima
Diriku	Tubuhku	100.0	Diterima
	Kesihatan	100.0	Diterima
	Rutin Harian	86.6	Diterima
Binatang	Binatang di Darat	93.3	Diterima
Lingkunganku	Rumahku	100.0	Diterima
	Sekolahku	100.0	Diterima
Keluargaku	Pekerjaan Keluargaku	100.0	Diterima
Emosiku	Emosi Diri Sendiri	100.0	Diterima
	Emosi Orang Lain	100.0	Diterima

Keseluruhan	98.1
-------------	------

Berdasarkan Jadual 7, kesahan kandungan secara keseluruhan bagi elemen langkah-langkah pembelajaran dalam reka bentuk modul pembelajaran koperatif jenis padanan untuk kemahiran perbendaharaan kata Bahasa Indonesia kanak-kanak adalah tinggi iaitu 100.0%.

Jadual 7

Kesahan Kandungan bagi Elemen Langkah-langkah Pembelajaran

Langkah-langkah Pembelajaran	Item	%	Pandangan Pakar
Permulaan	Berbaris	100.0	Diterima
	Salam dan berdoa	100.0	Diterima
	Bernyanyi atau bercerita	100.0	Diterima
Perkembangan	Mengamati	100.0	Diterima
	Bertanya	100.0	Diterima
	Mengumpulkan informasi	100.0	Diterima
	Menghubungkan Informasi	100.0	Diterima
	Mengkomunikasikan	100.0	Diterima
Penutup	Latihan	100.0	Diterima
	Pengayaan	100.0	Diterima
Keseluruhan		100.0	

Berdasarkan Jadual 8, kesahan kandungan secara keseluruhan bagi elemen aktiviti pembelajaran dalam reka bentuk modul pembelajaran koperatif jenis padanan untuk kemahiran perbendaharaan kata Bahasa Indonesia kanak-kanak adalah tinggi iaitu 96.4%. Pengkaji mendapati peratus kesahan kandungan yang paling tinggi ialah 100.0% bagi elemen aktiviti pembelajaran, manakala peratus kesahan kandungan yang paling rendah ialah 86.6% bagi elemen aktiviti pembelajaran iaitu aktiviti mari ke Sekolah.

Jadual 8

Kesahan Kandungan bagi Elemen Aktiviti Pembelajaran

Aktiviti Pembelajaran	Fokus	%	Pandangan Pakar
Kesukaanku	Mengenal kata berdasarkan warna	93.3	Diterima
Aku dan kawanku	Mengenal kata berdasarkan fungsi	100.0	Diterima
Huruf Vokal	Mengenal kata berdasarkan suara	100.0	Diterima
Rumahku	Mengenal kata berdasarkan persekitaran rumah	100.0	Diterima
Sekolahku	Mengenal kata berdasarkan persekitaran sekolah	100.0	Diterima
Mari ke sekolah	Mengenal kata berdasarkan aktiviti harian	86.6	Diterima
Aku anak sehat	Mengenal kata berdasarkan cara merawat diri	93.3	Diterima

Aku peduli	Mengenal kata berdasarkan cara merawat tanaman	100.0	Diterima
Huruf pertama/Awal huruf	Mengenal kata berdasarkan pekerjaan/profesi	93.3	Diterima
Dimana aku?	Mengenal kata berdasarkan tempat awam	93.3	Diterima
Waktuku	Mengenal kata berdasarkan kejadian alam	93.3	Diterima
Emosiku	Mengenal kata berdasarkan emosi diri	100.0	Diterima
Emosi orang persekitaranku	Mengenal kata berdasarkan emosi orang lain	100.0	Diterima
Keseluruhan		96.4	

Berdasarkan Jadual 9, kesahan kandungan secara keseluruhan bagi elemen penilaian pembelajaran dalam reka bentuk modul pembelajaran koperatif jenis padanan untuk kemahiran perbendaharaan kata Bahasa Indonesia kanak-kanak adalah tinggi iaitu 97.3%. Pengkaji mendapati peratus kesahan kandungan yang paling tinggi ialah 100.0% bagi elemen penilaian pembelajaran, manakala peratus kesahan kandungan yang paling rendah ialah 93.3% bagi penilaian pembelajaran.

Jadual 9

Kesahan Kandungan bagi Elemen Penilaian Pembelajaran

Penilaian Pembelajaran	Fokus	%	Pandangan Pakar
Mendengar	Susun gambar “kata kerja” berkaitan aktiviti sebelum ke sekolah	93.3	Diterima
	Menyebutkan ulang nama-nama buah dan sayur yang didengarkan dari lagu	93.3	Diterima
	Menyebutkan perkataan yang didapati dari cerita yang didengar	93.3	Diterima
Bertutur	Menyebutkan nama-nama benda disekitarnya	100.0	Diterima
	Menyebutkan kata-kata sifat yang didapati dari sebuah cerita yang ditonton	100.0	Diterima
	Menyebutkan tanda terjadinya waktu, pagi, tengah hari, petang, dan malam	100.0	Diterima
Membaca	Mengenal simbol huruf A, B, C, D, dan seterusnya.	100.0	Diterima
	Mengenal suku huruf awal dari kata-kata yang ditunjukkan dalam gambar.	100.0	Diterima
Menulis	Meniru garis menegak, garis mendatar, garis melengkung dan bulatan	93.3	Diterima
	Melukis bebas tempat-tempat seperti, rumah, hospital, sawah, terminal dan lain-lain	100.0	Diterima
Keseluruhan		97.3	

Dapatan kesahan kandungan ini menunjukkan bahawa keseluruhan soal selidik bagi reka bentuk modul pembelajaran koperatif jenis padanan untuk kemahiran perbendaharaan kata kanak-kanak adalah tinggi, kerana semua item dalam komponen utama dan elemen bagi komponen utama mendapati kesepakatan pakar di atas 70%. Ini bermakna semua item diterima dan bersesuaian dengan modul yang akan dibina.

Pengkaji juga telah mengumpulkan dan membandingkan cadangan penambahbaikan yang telah diberikan oleh ahli pakar terhadap kandungan soal selidik tersebut. Berdasarkan cadangan penambahbaikan tersebut, pengkaji telah menjalankan pemurnian kandungan soal selidik tersebut. Jadual 10 menunjukkan cadangan penambahbaikan daripada ahli pakar;

Jadual 10

Cadangan Penambahbaikan Ahli Pakar

Cadangan Penambahbaikan	Bahagian	Pakar
Senaraikan anggota tubuh badan pada standard pembelajaran ke empat	Standard Pembelajaran	B
Tambahkan pada subtema binatang yaitu binatang diair	Tema-tema Pembelajaran	B
Tambahkan anggota keluargaku pada tema keluargaku	Tema-tema Pembelajaran	C

PERBINCANGAN DAN IMPLIKASI KAJIAN

Kajian ini menunjukkan kesahan kandungan soal selidik reka bentuk modul pembelajaran koperatif jenis padanan adalah tinggi. Ini bermakna item-item dalam komponen utama dan elemen dalam komponen utama tersebut sesuai. Kebanyakan kajian lepas yang membangunkan modul pembelajaran menekankan komponen utama yang terdiri daripada objektif pembelajaran, standard pembelajaran, tema pembelajaran (pembahasan), aktiviti pembelajaran, latihan dan jawapan (Yaya & Andi, 2017; Juppri & Zainiah, 2016; Juppri *et al.*, 2016).

Justeru, pengkaji telah memilih komponen utama modul dalam kajian ini berdasarkan kriteria dalam membangunkan modul pembelajaran. Menurut Nurma dan Endang (2010, kriteria pembangunan modul pembelajaran merangkumi; (i) memudahkan kanak-kanak belajar; (ii) mempunyai langkah-langkah pembelajaran; (iii) mempunyai isi pembelajaran yang lengkap dan mampu memberikan kesempatan belajar kepada kanak-kanak; dan (iv) dapat memberikan matlamat dalam belajar serta penilaian dalam belajar. Oleh itu, kriteria dalam pemilihan komponen utama dalam reka bentuk modul pembelajaran koperatif jenis padanan untuk kemahiran perbendaharaan kata Bahasa Indonesia kanak-kanak tersebut masih sama dengan kriteria-kriteria pemilihan modul sedia ada.

Kajian ini dapat dijadikan sebagai panduan pendidik dalam memberikan pengajaran kemahiran perbendaharaan kata Bahasa Indonesia kanak-kanak menerusi pembelajaran koperatif. Reka bentuk tersebut sudah dilengkapi dengan objektif pembelajaran yang menjadi tujuan utama atau fokus pembelajaran yang perlu dicapai oleh kanak-kanak. Bagi standard pembelajaran yang telah ditentukan berdasarkan pada kurikulum PAKK 2013 di Indonesia yang menjadi panduan guru dalam menyusun aktiviti pembelajaran.

KESIMPULAN

Kajian ini berbentuk kuantitatif dengan menggunakan kaedah tinjauan untuk mengenal pasti kesahan kandungan soal selidik reka bentuk modul pembelajaran koperatif jenis padanan untuk kemahiran perbendaharaan kata Bahasa Indonesia kanak-kanak. Kajian ini juga telah membuktikan reka bentuk modul pembelajaran koperatif jenis padanan ini boleh terus dibangunkan secara sistematik dan empirikal. Dapatan kesahan kandungan soal selidik reka bentuk modul pembelajaran koperatif jenis padanan menunjukkan kandungan reka bentuk modul pembelajaran tersebut adalah sah dan boleh digunakan. Seterusnya, soal selidik ini dapat dijadikan sebagai panduan dalam membina modul pembelajaran, khususnya tentang kemahiran perbendaharaan kata kanak-kanak.

RUJUKAN

- Anita Lie. (2008). *Cooperative learning*. PT Grasindo.
- Azizi Yahya, Peter Voo, Ismail Maakip, & Mohd Dahlan. (2018). *Kaedah penyelidikan dalam pendidikan*. Penerbit Universiti Pendidikan Sultan Idris.
- Chua, Y. P. (2014). *Kaedah penyelidikan* (edisi ke-3). McGraw Hill Education.
- Dian Rachmawati Wasito, & Herdina Indrijati. (2017). Efektivitas pembelajaran kooperatif (*cooperative learning*) untuk meningkatkan keterampilan sosial pada siswa taman kanak-kanak. *Jurnal Psikologi Ulayat*, 4(2), 160-174. <https://doi.org/10.24854/jpu22017-101>
- Dyah Rahmawati, Sunaryo, & Widodo. (2012). Penguasaan kosakata bahasa Indonesia pada anak usia prasekolah. *Jurnal Online Universiti Negeri Malang*. <http://repository.unitomo.ac.id/1123/1/762-2056-1-SM.pdf>
- Juppri Bacotang, & Zainiah Mohamed Isa. (2016). Pembangunan Modul Literasi Awal (Modul Lit-A) untuk kanak-kanak taska. *Jurnal Pendidikan Awal Kanak-kanak Kebangsaan*, 5(1), 30-48.
- Juppri Bacotang, Zainiah Mohamed Isa, Mazlina Che Mustafa, & Nurfarhana Diana Mohd Nor. (2020a). Kesahan kandungan bagi Indikator Kemahiran Literasi Awal berdasarkan perspektif pendidik. *Evaluation Studies in Social Sciences*, 9(2), 1-8. <https://doi.org/10.37134/esss.vol9.2.1.2020>
- Juppri Bacotang, Zainiah Mohamed Isa, Mazlina Che Mustafa, & Siti Farhana Md. Yasin. (2020b). The development of Early Literacy Skills Indicators (ELSI) for children aged 3+ to 4+ years. *International Journal of Psychosocial Rehabilitation*, 24(5), 632-644. <https://doi.org/10.37200/IJPR/V24I5/PR201729>
- Juppri Bacotang, Zainiah Mohamed Isa, Mazlina Che Mustafa, Mahzan Arshad, & Ainon Omar. (2016). Aplikasi Model ADDIE dalam pembangunan Modul Literasi Awal (Modul Lit-A) untuk awal kanak-kanak. *Jurnal Pendidikan Bitara UPSI*, 5(2), 1-10.
- Mhd. Habibu Rahman, & Rita Kencana. (2020). Implementasi model pembelajaran kooperatif dalam meningkatkan perkembangan sosial anak usia dini. *Journal of Primary Education*, 2(2), 67-75. <http://doi.org/10.35724/musjpe.v2i2.2177>
- Nur Laili Mus'adah, & Ahmad Fachrurrazi. (2020). Pengaruh permainan kartu gambar pada pemerolehan kosa kata anak usia 5-6 tahun. *Jurnal Pendidikan Anak Usia Dini*, 2(1), 45-51. <https://doi.org/10.36456/incrementapedia.vol2.no01.a2517>
- Nurhaini. (2020). *Kurikulum pendidikan anak usia dini: Pengertian, prinsip, standar kompetensi, struktur, pola pengembangan, dan komponen*. https://www.academia.edu/36811711/kurikulum_pendidikan_anak_usia_dini
- Nurma Yunita, & Endang Susilowati. (2010). *Pengembangan modul*. LPPM Universitas Sebelas Maret.
- Riza Noviana Khoirunnisa. (2018). Permianan kooperatif dan kemampuan komunikasi dengan teman sebaya pada anak prasekolah. *Psikosains*, 13(2), 93-108.
- Rizki Alfiana, Eko Kuntarto, Andry Wahyu Oktavianto, & Ella Putri Julianty. (2020). Perkembangan bahasa pada anak usia dini. *Jurnal Universitas Jambi*. <https://repository.unja.ac.id/10185/1/Artikel%20RIZKI.pdf>
- Rusman. (2011). *Pembelajaran berbasis teknologi informasi dan komunikasi*. PT Raja Grafindo Persada.
- Sidek, & Jamaludin. (2019). *Pembinaan modul: Bagaimana membina modul latihan dan modul akademik*. Universiti Putra Malaysia.
- Siti Hadrawati. (2020). *Bahasa daerah (Bugis) yang digunakan orang tua terhadap perkembangan bahasa indonesia bagi anak usia 5-6 Tahun di RT 01 Kelurahan Sungai Lokan Kecamatan Sadu Kabupaten*

- Tanjung Jabung Timur*. Laporan projek akhir tahun ijazah sarjana muda yang diterbitkan, Universitas Islam Negeri Sulthan Thaha Saifuddin, Jambi.
- Siti Nurlaeli. (2019). Pengaruh model pembelajaran kooperatif tipe *make a match* terhadap kecerdasan logika matematika anak. *Untirta, 1*(1), 12-18.
- Siti Rahaimah Ali. (2019). *Aktiviti pembelajaran dan pemudahahcara (PdPc) melalui kaedah pembelajaran koperatif*. Penerbit Universiti Pendidikan Sultan Idris.
- Wan Emril. (2020). Pembinaan, kesahan dan kebolehpercayaan soal selidik amalan adab belajar imam syafie. *Journal of Sciences and Management Research*.
https://www.widad.edu.my/download.php?f=Journal_Vol3_Oct2018_01.pdf
- Yaya Kurnia, & Andi Rusbandi. (2017). *Modul pengembang keprofesian berkelanjutan*. PPPPTK TK PLB Bandung.
- Yulian Dinihari, Dian Nazelliana, & Purwanti. (2020). Pemanfaatan aplikasi *java* untuk meningkatkan penguasaan kosa kata anak usia dini. *Jurnal Pendidikan Bahasa dan Sastra Indonesia, 9*(1), 15-23.
<http://dx.doi.org/10.31000/lgrm.v9i1.2396>
- Zainiah Mohamed Isa, Juppri Bacotang, & Mazlina Che Mustafa. (2017). Kesahan kandungan Modul Literasi Awal (Modul Lit-A) pada peringkat kanak-kanak berumur 2+, 3+ dan 4+ tahun. *Jurnal Pendidikan Awal Kanak-kanak Kebangsaan, 6*(1), 57-68.
- Zainiah Mohamed Isa, Juppri Bacotang, Mahzan Arshad, Mazlina Che Mustafa, & Ainon Omar. (2016). Kesahan dan kebolehpercayaan Instrumen Literasi Awal (Instrumen Lit-A) untuk kanak-kanak taska. *International Journal of Teacher Education UPSI-UPI, 2*, 34-44.
- Zainiah Mohamed Isa, Mazlina Che Mustafa, Juppri Bacotang, Md Azman Shahadan, Suzani Mohamad Samuri, Bahbib Rahmatullah, Norazilawati Abdullah, Grace Annammal Gnana Piragasam, Nurul 'Ain Hidayah Abas, Aslina Saad. (2018). Language and communication achievements of two, three and four years old children in childcare centre. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, 8*(12), 2418–2427.